UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct. Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quo primum Dominus est deductus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-82999

Visual Library

Non vt contra inimicos adiuuarent; nam Christus de auxilio Angelorum loquitur, non sola præsentiâ, quæ non erat futura vtilis, si ociosi spectatores cruciatibus Domini interessent: Sensus enim est, tua manu, tuo gladio nõ egeo, illa præsidia nulla sunt, si defendi vellem rogare possum, & impetrabo plusquã duodecim millia Angelorũ pro mea incolumitate decertãtium.

Necdum tamen soluta est difficultas. Rogarat Dominus, nec impetrauit vt calix transiret, Dei enim voluntas erat vt illum biberet, & Scripturæ implerẽtur. Non ergo impetrare poterat legiones cœlestes, quarum ope manibus inimicorum eriperetur.

Respondendum est in precatione humanæ naturæ naturale desiderium mortem fugientis ostensum, & omnia diuinæ voluntati permissa esse. Ideo non absolutam fuisse petitionem, sed conditionatam, si pater ita vellet. Si oratio Christi absoluta fuisset, etiam trãslatus esset calix; eaq; fuisset voluntas patris. Posita autem Dei voluntate, non erat rogaturus: nec vero rogauit. Itaque perinde est, ac si dicat: Si me Deus contra inimicorum insultus armis, & viribus tutum esse voluisset, legiones Angelorum addidisset, non inermium hominum imbecillitate circumdedisset. De libero Dei arbitrio vide Molinam disp. 4. in 1. partem. & Soarez. O cami periculosa sententia fuit, Deum in ipso actu liberum non fuisse. Libere creauit mundum, & tamen ab æterno creare decreuit.

Scriptura implenda.

Ratio cur subsidium non petat, v. 54. redditur. Quia Scripturæ implendæ sunt, & *sic oportet fieri*; Posita illa hominum malitia, quæ ideo non est, quia scriptura prædixit, sed quia ipsi mali futuri erant, ideo fore Scriptura prædixit, vt notauit Euthymius. Cur autẽ Scripturæ prædixerint, monet Tert. contra Iudæos c. 10. *Quæ quidem omnia ista perpessus non pro actu suo aliquo malo passus est. Sed vt Scripturæ implerentur de ore prophetarum. Et vtiq; sacramentum Passionis ipsius figurari in prædicationib. oportuerat: quantoq; incredibile, tanto magis scandalum futurum si nudè prædicaretur: quantoque magnificum, tantò magis obumbrandum, vt difficultas intellectus gratiam Dei quæreret.*

Hoc audito illi Dominum cœperunt, discipuli fugerunt, Christus tamen illis exprobrat, quos tanquam ad latronem, ὡς ἐπὶ λῃστὴν quasi contra latronem exierint. Syrus vocat גיסא gaiasa, *sicarium*, an inde γαῖσα teli genus.

VERSVS 57.

At illi tenentes Iesum duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, vbi scribæ & Pharisæi conuenerãt.

QVÆSTIO I.

Quo primum Dominus est deductus?

§. 1. IOannes c. 18. 24. ad Annam ait esse ductum primum, qui socer fuerit Caiphæ, *qui erat Pontifex anni illius.* de Annæ & Caiphæ Pontificatu non minima est inter auctores disceptatio. Multi alternis annis fuisse putãt sacerdotem summum Annam & Caipham. alii Caipham fuisse sacerdotem summum, sed Annam præfectum Synedreo, ita Baronius in anno 34. Constat Annam magna auctoritate fuisse, & dictos ἀρχιερεῖς, non modo qui esset summus Pontifex, sed qui fuisset, adeoq; principes familiarum sacerdotalium. Verum de his alio loco actum est. Hoc loco notandum de Anna reliquos Euangelistas tacere, vix enim quicquã ibi actũ est, nisi quod honoris causa, & φ domus illius in itinere occurreret captiuũ præsentarunt; nam dũ concilium cogeretur; sat tẽporis erat.

Annas & Caiphas ἀρχιερεῖς.

Hoc in Ioanne notandum; quæ à versu 15. ad 24. narrantur contigisse domi Caiphæ, non Annæ; quamuis versu 24. legatur. *Et misit eum Annas ligatum ad Caipham Pontificem.* Hoc enim est intelligendum, non vt miserit post illa quæ narrauit: Sed quod ante, aliaq; aoristus ἀπέστειλεν per plusquamperfectum exponendus est. Et recte quidem, per parenthesin collocabitur v. 24. Quia enim dixerat Iesum ductum ad Caipham, & prosecutus narrationem fuerat; ne quis deceptus putaret in Annæ ædibus illa contigisse, admonet, illum fuisse missum ad Caipham, dum illa, quæ narrat contigerunt. Apocryphum est quod apud Clement. l. 5. constitut. Apostolic. legitur c. 16. primum ductum esse ad Caipham, deinde ad Annam. Contrarium enim notum est in Euangelio: quamuis aliqua interpretatione clemens excusari possit, Origenes tamẽ tract. 35. in Matt. Cyrill. l. 12. in Io. cæteriq; interpretes: Itaq; in Caiphæ ædib. omnia illa Christus passus est, & Petrus negauit.

§. 2. Adducunt autem falsos testes ἀρχιερεῖς, & *omne concilium*, in Græco additur. καὶ ὁ πρεσβυτέριον. & presbyteri, quærebant autem falsa, veris destitui, & talia, quæ Pilato culpam habere viderentur. Non autem inueniebant, quæ cohærerent; nam de Sabbato, de cibis, de lotione manuum, etiam à Saduccæis ridebantur, & Pilatus pro nugis habiturus erat. Tandem adfertur testimonium de templo destruendo, quorum apud Pilatũ vsi non sunt, dixerat Dominus Io. 2. 19. *Soluite templum hoc, &c.* Non inde tamẽ iudicari potuit reus mortis, cũ multo maiora miracula edidisset.

Cum igitur testimonia falsa se mutuo elederent, Pontifex responsum postulat, vt ex eius sermone occasionem calumniæ captaret. Christus tacet, non ignorans locum non esse iustitiæ inter infestos, scienti omnia ad calumnias trahenda. Donec surgens Pontifex adiuratum interrogat; an sit Christus, filius illa Dei? υἱὸς τοῦ θεοῦ.

VERSVS 64.

Dicit illi Iesus: Tu dixisti: verumtamen dico vobis, amodò videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli.

QVÆSTIO I.

Quomodo se Christus dicat filium Dei?

§. 1. CHristus, vt Deo honorem habeat, adiuratus breuiter ac planè respondet: quasi Deo non quasi hominibus tantum. *Tu dixisti*, inquit, & apud Marcũ 14. 66. *Ego sum.* Lucas pluribus recenset: Primũ Caiphas, deinde cæteri interrogarunt. Nec contentus est simplice affirmatione, sed maiestatẽ suam tanquã eorum Dominus asserit, iudicem eorum fore minatur. *Nõ creditis*, inquit, at videbitis, & inuiti agnoscetis.

Insignis est locus de Christi diuinitate: non n. quærebant, an esset filius Dei, qualẽ postea Ariani fecerũt, sed an Dei filius naturalis? an Dei filius? an Deus? atq; ad hãc quæstionem adiuratus respondet, esse se eum, quem dicerent. Nulla a. blasphemia erat; se Dei filium dicere adoptione, vti principes, & fideles vocãtur filii Dei. ita S. Athanasius de incar. verbi. ἡμεῖς δὲ καθὰ τοῖς ἐνδυναμοῦσι θεολόγοις διδασκάλοις. οἱ καὶ μαθόντες τὸ χρεῖττον θεότητι γεγόνασι μαθόντες, μεταδιδόμεν, καὶ τὴν φιλομαθείαν γνῶσιν ἣ καὶ ἀδελφὸν αὐτὸν πάλιν θεοποιεῖ. ἔνδοξον καὶ θείαν ἀληθῶς δηλοφάνειαν, ὅτε οὐκ ἐλεύθερον ἀλλ' ἐντῇ ἰδίᾳ δόξῃ ὅτε οὐκ ἐλεύθερον μὴ ταπεινότητι, ἀλλ' ἐν τῇ ἰδίᾳ δόξῃ, ὅτε οὐκ ἐλεύθερον μὴ ταπεινότητι, ἀλλ' ἐν τῇ ἰδίᾳ μεγαλοπρεπείᾳ ὅτε οὐκ ἐλεύθερον παθεῖν, ἀλλὰ λοιπὸν καὶ ἰδίᾳ χαρᾷ τὸν παρόντα δοῦναι πᾶσιν ἔχεται. *Nos autem ista hausimus à magistris diuinitus afflatis, qui eos libros euolucrant, & sese diuinitatis Christi mari-*